

2. Online vs Offline Studies: The Better Deal for Your Finances article [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.college-connecting.com/blog/online-vs-offline-studies-the-better-deal-for-your-finances>.
3. Аракелян М. СДО: от потребности до внедрения / М. Аракелян // Справочник по управлению персоналом. – 2012. – №3. – С. 10-17.
4. Скиннер Б. Ф. Наука об учении и искусство обучения / Б. Ф. Скиннер // Программированное обучение за рубежом: Сб. статей / Под ред. И. И. Тихонова. – М.: Высшая школа, 1968. – С. 32- 46.
5. Keegan D. Theoretical Principles of Distance Education (Routledge Studies in Distance Education) / Desmond Keegan [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/128021>.
6. Николаев И. В. Проблемы та перспективи впровадження технологій дистанційної освіти у навчальний процес / І. В. Николаев // БизнесИнформ – № 5. – 2015. – с. 46–51.
7. Положення про електронне (дистанційне) навчання в Харківському національному університеті імені В. М. Каразіна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dist.karazin.ua/file.php/1/files/law/Polozhennja_pro_DN_KHNU.pdf.
8. Зайцева В. П. Система Moodle как инструмент реализации компьютерного тестирования и контроля знаний студентов ВУЗа // Современные проблемы науки и образования. – 2013. – № 6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=11522>.
9. Мелешко І. Сучасні методи оцінювання знань, комп'ютерне тестування / І. Мелешко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1021>.

References

1. Making a European area of lifelong learning a reality [Elektronnyi resurs] / European Commission. – Rezhym dostupu: <http://ec.europa.eu/education>.
2. Online vs Offline Studies: The Better Deal for Your Finances article [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.college-connecting.com/blog/online-vs-offline-studies-the-better-deal-for-your-finances>.
3. Arakelyan M. SDO: ot potrebnosti do vnedreniya / M. Arakelyan // Spravochnik po upravleniyu personalom. – 2012. – №3. – S. 10-17.
4. Skinner B. F. Nauka ob uchenii i iskusstvo obucheniya / B. F. Skinner // Programmirovannoye obucheniye za rubezhom: Sb. statey / Pod red. I. I. Tikhonova. – M.: Vysshaya shkola. 1968. – S. 32- 46.
5. Keegan D. Theoretical Principles of Distance Education (Routledge Studies in Distance Education) / Desmond Keegan [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/128021>.
6. Nikolaiev I. V. Problemy ta perspektyvy vprovadzhennia tekhnolohii dystantsiinoi osvity u navchalnyi protsess / I. V. Nikolaiev // ByznysInform – № 5. – 2015. – s. 46–51.
7. Polozhennia pro elektronne (dystantsiine) navchannia v Kharkivskomu natsionalnomu universyteti imeni V. M. Karazina [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://dist.karazin.ua/file.php/1/files/law/Polozhennja_pro_DN_KHNU.pdf.
8. Zaitseva V. P. Systema Moodle kak ynstrument realyzatsyy kompiuternoho testyrovanyia y kontroliia znanyi studentov VUZA // Sovremennyye problemy nauky y obrazovanyia. – 2013. – № 6. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=11522>.
9. Meleshko I. Suchasni metody otsiniuvannia znan, kompiuterne testuvannia / I. Meleshko [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1021>.

УДК 378.011.3-051:004:005.32(045)

ПІЗНАВАЛЬНА АКТИВНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ: ДЕФІНІТИВНИЙ ТА СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ

Л. М. Фоменко

orcid.org/0000-0003-1308-3741

У статті порушено проблему розвитку пізнавальної активності майбутніх учителів інформатики. Закцентовано увагу на відсутності єдиного підходу до визначення сутності та структури пізнавальної активності. Здійснено контент-аналіз визначень поняття «пізнавальна активність майбутнього вчителя» й з'ясовано поняття «пізнавальна активність майбутнього вчителя інформатики». Проаналізовано структуру пізнавальної активності за різними джерелами та виокремлено три основні компоненти: мотиваційний, когнітивно-дослідницький, особистісний, що в єдності становлять цілісну структуру пізнавальної активності майбутнього вчителя інформатики.

Ключові слова: пізнавальна активність, майбутні учителі інформатики, професійна підготовка, розвиток, структура, компонент.

THE COGNITIVE ACTIVITY OF FUTURE COMPUTER SCIENCE TEACHERS: DEFINITIVE AND STRUCTURAL ANALYSIS

L. M. Fomenko

The article raises the problem of the development of cognitive activity of future computer science teachers. The emphasis is on the lack of a single approach to the definition of the essence and structure of cognitive activity. Based on the results of the analysis of definitions of the notion «cognitive activity of the future teacher», we will understand it as the quality of the individual, aimed at ensuring effective preparation for the implementation of professional pedagogical activities and readiness for self-education, self-improvement, and creative growth throughout life. Taking into account the peculiarities of the educational and professional pedagogical activity of future computer science teachers, the notion «cognitive activity of the future computer science teachers» is defined as the integrative quality of the personality of the future specialist aimed at ensuring effective training in the psycho-pedagogical, computer science, methodological, general cultural and social spheres. It is in evidence in a state of readiness and aspiration to self-education, self-improvement, and creative growth during a lifetime in the context of the perpetual updated content of computer science education under the influence of rapid development of digital technologies for the successful implementation of professional pedagogical activities. The researchers' proposed sets of structural components of cognitive activity which are the most reasonable in the study are analyzed. Three main components of cognitive activity of future computer science teachers: motivational, cognitive-research, personal are identified. In unity form they are a holistic structure of cognitive activity of the future computer science teacher.

Key words: cognitive activity, future computer science teachers, professional training, development, structure, component.

Якісна професійна підготовка майбутніх учителів інформатики є однією з актуальних проблем сучасної науки й практики, що обумовлено стрімким розвитком інформаційних технологій, інформатизацією й глобалізацією практично всіх сфер людської діяльності, зміною освітніх парадигм під впливом інтеграційних процесів в освіті. Школі потрібні вчителі, здатні ефективно провадити професійно-педагогічну діяльність, орієнтуватися в швидкоплинному інформаційному просторі, керувати власним розвитком, проявляти активність і самостійність, творчо застосовувати отримані знання та передавати ці знання дітям. А. Харківська наголошує на важливості підготовки випускника педагогічного вишу мінімум до семи видів діяльностей: навчальної, виховної, наукової, методичної, інноваційної, управлінської, саморозвитку [13].

Одним із шляхів удосконалення освітнього процесу є розвиток пізнавальної активності майбутніх учителів, що зумовлює активізацію навчально-пізнавальної діяльності особистості, умотивованість і цілеспрямованість такої діяльності.

Проблема формування й розвитку пізнавальної активності особистості завжди привертала увагу науковців і практиків. Психологічні аспекти проблеми висвітлено у працях К. Абульханової-Славської, Л. Божович, Л. Виготського, П. Гальперіна, О. Леонтєва, С. Рубінштейна, Н. Талізної та ін.; питання формування й розвитку активності в навчанні досліджували Л. Аристова, Ю. Бабанський, І. Лернер, В. Лозова, М. Махмутов, Н. Половнікова, М. Скаткін, І. Харламов, Т. Шамова, Г. Щукіна та ін.

Аналіз досліджень у галузі професійної педагогіки показав, що актуальним є питання розвитку пізнавальної активності студентів у процесі навчання (П. Лузан, О. Пиндик, В. Рахманов, Т. Темерівська, О. Федик, Т. Хоменко), у тому числі, й майбутніх учителів (Т. Алексеєнко, О. Єгорова, Л. Левчук, В. Молчанова, К. Сапашева, Д. Соменко). Але, незважаючи на достатньо велику кількість розвідок стосовно проблеми розвитку пізнавальної активності, до цього часу немає єдиної думки серед дослідників щодо визначення поняття «пізнавальна активність» та її компонентного складу.

Метою статті є здійснення дефінітивного й структурного аналізу поняття «пізнавальна активність майбутнього вчителя інформатики» на основі сучасних психолого-педагогічних досліджень.

Науковці все більше уваги приділяють питанням формування й розвитку пізнавальної активності майбутнього вчителя. Серед цих питань важливе місце займає визначення сутності поняття «пізнавальна активність майбутнього вчителя». У таблиці 1 наведено кілька визначень поняття «пізнавальна активність майбутнього вчителя», запропонованих різними вченими.

Проаналізувавши тлумачення поняття «пізнавальна активність майбутнього вчителя», приходимо до висновку, що єдиної думки серед науковців щодо визначення цього поняття немає. Уважаємо за потрібне провести контент-аналіз наведених дефініцій, що дозволить нам визначити це поняття відповідно до стану сучасної науки (таблиця 2).

Проведений контент-аналіз свідчить, що переважна більшість науковців пов'язує пізнавальну активність майбутнього вчителя з особистістю, визначаючи її як якість (Л. Левчук, А. Мельнік), рису (О. Соменко), утворення (Д. Соменко) особистості. На противагу їм деякі науковці розглядають пізнавальну активність майбутнього вчителя в контексті діяльності, стверджуючи, що пізнавальна активність є показником, характеристикою навчально-пізнавальної діяльності (О. Молчанова, В. Ребенок)

або продуктивною діяльністю (О. Портяна). Т. Гладюк і Л. Сливка розглядають пізнавальну активність комплексно: і як якість навчально-пізнавальної діяльності, і як якість особистості.

Опираючись на результати проведеного аналізу визначень поняття «пізнавальна активність майбутнього вчителя», будемо розуміти її як якість особистості, що сприяє ефективній підготовці до здійснення професійно-педагогічної діяльності й готовності до самоосвіти, самовдосконалення, творчого зростання впродовж життя.

Таблиця 1

Дефініції поняття «пізнавальна активність майбутнього вчителя»

№	Науковці	Визначення
1.	А. Мельник [4]	Якість особистості майбутнього вчителя фізичної культури, важлива умова його самореалізації.
2.	Л. Левчук [3]	Якість особистості майбутнього вчителя музики, важлива умова його самореалізації, є одним із шляхів підвищення якісного рівня його самореалізації.
3.	Л. Шевченко [15]	Найважливіша умова успішності навчання студентів – майбутніх учителів, що характеризує відношення до змісту й процесу навчання, прагнення до ефективного оволодіння знаннями, уміннями, навичками, мобілізацію етично-вольових зусиль на досягнення навчально-пізнавальних цілей, формування умінь одержувати естетичну насолоду від їх досягнень.
4.	Д. Соменко [10]	Цілеспрямоване утворення особистості студентів педагогічних університетів, яке формується, закріплюється й розвивається під впливом найрізноманітніших факторів: суб'єктивних (допитливість, воля, мотивація і т.п.), об'єктивних (навколишні умови, особистість викладача, прийоми і методи викладання тощо).
5.	В. Ребенок [8]	Показник якості навчально-пізнавальної діяльності майбутніх учителів, спрямованої до ефективного оволодіння знаннями та способами діяльності.
6.	Т. Гладюк [1]	Якість навчально-пізнавальної діяльності майбутніх педагогів, яка спрямована на досягнення цілей навчання природничих дисциплін; якість особистості, що є метою, засобом досягнення і результатом цієї діяльності.
7.	О. Соменко [11]	Риса особистості студента, майбутнього вчителя математики, що виявляється в його ставленні до пізнавальної діяльності та передбачає стан готовності, прагнення до самостійної діяльності, спрямованої на засвоєння ним соціального досвіду, професійних знань і способів діяльності, а також проявляється як пізнавальна діяльність.
8.	Л. Сливка [9]	Якість навчально-пізнавальної діяльності майбутніх учителів у процесі вивчення «Методики навчання основам здоров'я», яка спрямована на досягнення цілей курсу; якість особистості майбутнього вчителя, що є метою, засобом досягнення і результатом цієї діяльності; як умову розвитку творчого мислення, самостійності, ініціативності, здібностей студентів.
9.	О. Портяна [7]	Продуктивну діяльність студентів, в якій проявляється їхнє ставлення до змісту, характеру навчально-пізнавальної діяльності та прагнення мобілізувати вольові зусилля в умовах, спрямованих на формування стійких пізнавальних інтересів і мотивів.
10.	О. Молчанова [5]	Характеристика якості професійної педагогічної діяльності майбутнього вчителя музики, в якій проявляється особистість педагога з його відношенням до змісту, характером педагогічної діяльності, прагненням пізнати сутність педагогічних явищ і мобілізувати свої морально-вольові зусилля для досягнення професійних цілей на уроках музичного мистецтва.

Контент-аналіз поняття «пізнавальна активність майбутнього вчителя»

Ознака	Науковці									
	Т. Гладюк [1]	Л. Левчук [3]	А. Мельнік [4]	О. Молчанова [5]	О. Портяна [7]	В. Ребенок [8]	Л. Сливка [9]	Д. Соменко [10]	О. Соменко [11]	Л. Шевченко [15]
Якість, риса особистості	+	+	+				+		+	
Умова успішності навчання										+
Утворення особистості								+		
Показник, характеристика навчально-пізнавальної діяльності				+		+				
Якість навчально-пізнавальної діяльності	+						+			
Продуктивна діяльність					+					
Умова розвитку							+			

Під час аналізу науково-педагогічних джерел ми не виявили визначень поняття «пізнавальна активність майбутнього вчителя інформатики». Тому для його визначення будемо спиратися на уточнене поняття «пізнавальна активність майбутнього вчителя» й урахуємо, що професійна підготовка майбутніх учителів інформатики має за мету формування інтегральної, загальних та предметних компетентностей, що забезпечить провадження учителями ефективної професійно-педагогічної діяльності, умінь орієнтуватися у швидкоплинному інформаційному просторі, керувати власним розвитком, проявляти активність, самостійність, творчо застосовувати отримані знання й передавати їх дітям. Як зазначає А. Харківська, під час здобуття освіти у вищі майбутні учителі інформатики мають усвідомити потребу в неперервній самоосвіті, самовихованні й самовдосконаленні упродовж усього активного трудового життя [14].

С. Переяславська до основних видів професійної діяльності майбутніх учителів інформатики відносить: викладання; організацію впровадження ІКТ у навчальний процес загальноосвітньої школи; розробку освітніх інформаційних ресурсів; організацію застосування ІКТ для цілей автоматизації управління школою та ін.[6].

Для реалізації кожного із цих напрямів необхідно розвивати пізнавальну активність майбутнього вчителя інформатики, оскільки йому в умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій потрібно постійно оновлювати свої знання з дисципліни, опановувати нові засоби роботи з інформацією, відслідковувати швидкі зміни в інформаційному середовищі.

Таким чином, будемо трактувати пізнавальну активність майбутнього вчителя інформатики як інтегративну якість особистості майбутнього фахівця, що сприяє ефективній підготовці у психолого-педагогічній, інформативній, методичній, загальнокультурній і соціальній сферах та виявляється в стані готовності й прагненні до самоосвіти, самовдосконалення, творчого зростання впродовж життя в умовах постійно оновлюваного змісту інформативної освіти під впливом швидкого розвитку цифрових технологій із метою успішного здійснення професійно-педагогічної діяльності.

Ураховуючи неоднозначність і багатоаспектність поняття «пізнавальна активність», вважаємо за потрібне визначити структуру пізнавальної активності майбутнього вчителя інформатики, проаналізувавши для цього наявні наукові доробки щодо структурного складу пізнавальної активності майбутніх учителів.

Термін «структура» (походить від лат. Structura), що в перекладі означає будова, розміщення, порядок. Як визначено у філософському словнику, структура – це спосіб закономірного зв'язку між складовими предметів і явищ природи та суспільства, мислення та пізнання, сукупність істотних зв'язків між виділеними частинами цілого, що забезпечує його єдність [12, с.611]. Зважаючи на це, будемо розуміти структуру пізнавальної активності в контексті дослідження, як сукупність взаємозалежних і взаємопов'язаних між собою складових частин цілого (структурних компонентів), що існують в єдності.

Аналіз психолого-педагогічних робіт [1; 2; 9; 10] із проблеми дослідження дозволив дійти висновку, що у структурі пізнавальної активності особистості виділяються різні компоненти. Зокрема, О. Єгорова, вивчаючи розвиток пізнавальної активності майбутніх учителів гуманітарних дисциплін в процесі науково-дослідної роботи, визначає структуру пізнавальної активності як сукупність мотиваційного, операційного й дослідницького компонентів, які є взаємопов'язаними та взаємозумовленими в навчально-пізнавальній діяльності [2]. Однак, авторка не приділяє уваги самоконтролю й самоорганізації як складових пізнавальної активності, що, на нашу думку, є невід'ємною частиною пізнавальної активності.

Т. Гладюк і Л. Сливка у структурі пізнавальної активності майбутніх учителів початкових класів виокремлюють мотиваційно-ціннісний, когнітивний і операційно-діяльнісний компоненти, що існують в єдності [1; 9], але суть кожного з компонентів розкрита на основі вивчення лише одного окремого предмета й спрямована на забезпечення якісного засвоєння знань і умінь із цього предмета.

Д. Соменко, досліджуючи проблему розвитку пізнавальної активності студентів педагогічних університетів у процесі навчання фізики з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, виділяє три основні компоненти: мотиваційний, операційно-діяльнісний, дослідницько-професійний [10, с.152].

Проаналізувавши запропоновані дослідниками класифікації структурних компонентів пізнавальної активності й, урахувавши особливості професійної діяльності вчителів інформатики, ми виділили три основні компоненти пізнавальної активності майбутніх учителів інформатики: мотиваційний, когнітивно-дослідницький, особистісний, що в єдності становлять цілісну структуру пізнавальної активності.

Обґрунтуємо доцільність вибору саме таких компонентів у структурі пізнавальної активності майбутніх учителів інформатики. Мотиваційний компонент розкривається через потреби, мотиви, інтереси та цілі, що орієнтують студентів, майбутніх учителів інформатики на професію, спонукають їх до опанування новими професійними знаннями, особливо в галузі цифрових технологій, що постійно оновлюються й удосконалюються. Усвідомлення власних пізнавальних потреб майбутніми вчителями інформатики є необхідною умовою прояву пізнавальної активності особистості, і як наслідок, успішності у професійній діяльності. Пізнавальна активність майбутніх учителів інформатики має ґрунтуватися на чіткому усвідомленні мотивів навчально-пізнавальної й професійно-педагогічної діяльності та можливих способах їхнього задоволення. Це забезпечить ефективність підготовки майбутніх учителів інформатики до подальшої професійно-педагогічної діяльності.

Серед мотивів, що спонукають студента до діяльності, важливе місце займають інтереси особистості. Від сили інтересу, який виявляє майбутній учитель інформатики до професійної діяльності буде залежати міра його бажання оволодіти знаннями, уміннями й навичками у відповідній предметній галузі професійно значущими якостями та здібностями; рівень активності щодо вивчення ним особливостей професії, функціональних обов'язків, перспектив розвитку, можливостей працевлаштування тощо.

Когнітивно-дослідницький компонент пізнавальної активності майбутніх учителів інформатики характеризується сукупністю знань та уявлень студентів про способи отримання, поповнення й поновлення знань; знання майбутніх учителів інформатики про власні особливості, що виявляються під час пізнання; оволодіння способами отримання, поповнення, поновлення та застосування знань в практичній діяльності, що сприятиме самостійному набуттю нових знань, опануванню новими цифровими технологіями, а також раціональному спрямуванню й організації власної пізнавальної діяльності; умінь аналізувати, синтезувати, узагальнювати, виділяти головне, виявляти самостійність у процесі пізнавальної діяльності; наявності аналітичних, дослідницьких, інтелектуальних, організаційних умінь, необхідних для здійснення ефективної пізнавальної діяльності.

Особистісний компонент пізнавальної активності майбутніх учителів інформатики поєднує: процес саморегуляції власної діяльності й поведінки майбутніх фахівців, що виявляється як усвідомлене прагнення особистості до реалізації тих потреб, які виникають у процесі навчання; самоконтроль, самооцінку, уміння контролювати, аналізувати й оцінювати способи й результати своєї діяльності; захопленість, рішучість, наполегливість, прагнення до групування сил для подолання труднощів, що виникають у пізнавальній діяльності; позитивне ставлення до процесу пізнання й професійної діяльності.

Таким чином, проведений аналіз дозволив визначити пізнавальну активність майбутнього вчителя інформатики як інтегративну якість особистості майбутнього фахівця, що сприяє ефективній підготовці у психолого-педагогічній, інформативній, методичній, загальнокультурній і соціальній сферах та виявляється в стані готовності й прагненні до самоосвіти, самовдосконалення, творчого зростання впродовж життя в умовах постійно оновлюваного змісту інформативної освіти під впливом швидкого розвитку цифрових технологій із метою успішного здійснення професійно-педагогічної діяльності. Пізнавальна активність майбутнього вчителя інформатики містить у своїй структурі мотиваційний, когнітивно-дослідницький та особистісний компоненти, що в єдності становлять цілісну структуру пізнавальної активності майбутнього вчителя інформатики.

У рамках подальшого наукового дослідження вважаємо за необхідне визначити критерії, показники та рівні розвитку пізнавальної активності майбутніх учителів інформатики відповідно до визначеної структури.

Література

1. Гладюк Т. В. Розвиток пізнавальної активності майбутніх учителів початкової школи в процесі вивчення природничих дисциплін / Т. В. Гладюк // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету. – Вип. 2. Серія: Педагогічні науки. – Бердянськ : БДПУ, 2009. – С. 75–80.
2. Єгорова О. В. Педагогічні умови розвитку пізнавальної активності майбутніх учителів гуманітарного профілю у процесі науково-дослідної роботи: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / О. В. Єгорова ; Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. – Харків, 2009. – 20 с.
3. Левчук Л. А. Пізнавальна активність у системі професійної підготовки майбутніх учителів музики / Л. А. Левчук // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. – 2013. – Вип. 31. – С. 294–299.
4. Мельник А. Оптимізація пізнавальної активності майбутніх учителів фізичної культури / А. Мельник // Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. – Випуск 132. – Кіровоград : РВВ КДПУ імені В. Винниченка, 2014. – С. 277–281.
5. Молчанова В. О. Теоретичний аналіз стимулювання професійної пізнавальної активності майбутнього вчителя музики / В. О. Молчанова // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14 : Теорія і методика мистецької освіти. – 2011. – Вип. 11. – С. 81–84.
6. Переяславська С. О. Організація самостійної пізнавальної діяльності майбутніх учителів інформатики в умовах застосування мультимедійних елементів дистанційного навчання : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / С. О. Переяславська; Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Луганськ, 2011. – 20 с.
7. Портяна О. В. Критерії і показники сформованості пізнавальної активності майбутнього психолога / О. В. Портяна // Проблеми сучасної психології. – 2016. – Вип. 32. – С. 444–454.
8. Ребенок В. М. Особливості формування пізнавальної активності студентів у навчальному процесі ВНЗ / В. М. Ребенок // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. – 2013. – Вип. 113. – С. 193–196.
9. Сливка Л. Розвиток пізнавальної активності майбутніх вчителів початкових класів при вивченні «методики навчання основам здоров'я» / Л. Сливка // Молодь і ринок. – 2015. – № 2. – С. 89–92.
10. Соменко Д. В. Розвиток пізнавальної активності студентів педагогічних університетів у процесі навчання фізики з використанням інформаційно-комунікаційних технологій : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Д. В. Соменко ; Кіровоград. держ. пед. ун-т імені В. Винниченка. – Кіровоград, 2015. – 252 с.
11. Соменко О. О. Психологічні передумови формування пізнавальної активності студентів з математики / Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. Частина 2. – Випуск 7. – Кіровоград : РВВ КДПУ імені В. Винниченка, 2015. – С. 82–89.
12. Філософський енциклопедичний словник / гол. редкол. В. І. Шинкарук / Інститут філософії імені Г. С. Сковороди НАНУ. – Київ : Абрис, 2002. – 742 с.
13. Харківська А. А. Теоретичні та методичні засади управління інноваційним розвитком вищого навчального педагогічного закладу : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.06 / А. А. Харківська ; ДЗ «Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка» – Луганськ, 2012. – 44 с.
14. Харківська А. А. Формування інформатичної компетентності майбутнього вчителя інформатики в педагогічному ВНЗ / А. А. Харківська // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. – 2009. – № 24–25. – С. 411–419.
15. Шевченко Л. С. Розвиток пізнавальної активності майбутніх учителів як засіб підготовки до інноваційної педагогічної діяльності [Електронний ресурс] / Л. С. Шевченко. – Режим доступу: http://ito.vspu.net/konference15/_Shevchenko.pdf.

References

1. Gladyyuk T. V. Rozvitok piznavalnoyi aktivnosti maybutnih uchiteliv pochatkovoyi shkoli v protsesi vivchennya prirodnychih distsiplin / T. V. Gladyyuk // Zbirnik naukovih prats Berdyanskogo derzhavnogo pedagogichnogo universitetu. – Vip. 2. Seriya: Pedagogichni nauki. – Berdyansk : BDPU, 2009. – S. 75–80.
2. Egorova O. V. Pedagogichni umovi rozvitku piznavalnoyi aktivnosti maybutnih uchiteliv humanitarnogo profilyu u protsesi naukovu-doslidnoyi roboti: avtoref. dis. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 / O. V. Egorova ; Hark. nats. ped. un-timeni G. S. Skovorodi. – H., 2009. – 20 s.
3. Levchuk L. A. Piznavalna aktivnist u sistemi profesiyanoi pidgotovki maybutnih uchiteliv muziki / L. A. Levchuk // Pedagogika formuvannya tvorchoyi osobistosti u vischii i zagalnoosvitnii shkolah. – 2013. – Vip. 31. – S. 294–299.
4. Melnik A. Optimizatsiya piznavalnoyi aktivnosti maybutnih uchiteliv fizichnoyi kulturi / A. Melnik // Naukovi zapiski. Seriya: Pedagogichni nauki. – Vipusk 132. — Kirovograd: RVVKDPU imeni V. Vinnichenka, 2014. – S. 277–281.
5. Molchanova V. O. Teoretichniy analiz stimulyuvannya profesiyanoi piznavalnoyi aktivnosti maybutnogo vchitelya muziki / V. O. Molchanova // Naukoviy chasopis NPU imeni M. P. Dragomanova. Seriya 14 : Teoriya i metodika mistetskoyi osviti. – 2011. – Vip. 11. – S. 81–84.
6. Pereyaslavskaya S. O. Organizatsiya samostiyanoi piznavalnoyi diyalnosti maybutnih uchiteliv informatiki v umovah zastosuvannya multimediynih elementiv distantsiyogo navchannya : avtoref. dis. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 / S. O. Pereyaslavskaya; Lugan. nats. un-timeni T. Shevchenka. – Lugansk, 2011. – 20 s.

7. Portyana O. V. Kriteriyii pokazniki sformovanosti piznavalnoyi aktivnosti maybutnogo psihologa / O. V. Portyana // Problemi suchasnoyi psihologii. – 2016. – Vip. 32. – S. 444–454.
8. Rebenok V. M. Osoblivostiformuvannya piznavalnoyi aktivnosti studentiv unavchalnomu protsesi VNZ / V. M. Rebenok // Visnik Chernigivskogo natsionalnogo pedagogichnogo universitetu. Seriya: Pedagogichni Nauki. – 2013. – Vip. 113. – S. 193–196.
9. Slivka L. Rozvitok piznavalnoyi aktivnosti maybutnih vchiteliv pochatkovih klasiv priviv chenni «metodiki navchannya osnovam zdorov'ya» / L. Slivka // Molodirnik. – 2015. – № 2. – S. 89–92.
10. Somenko D. V. Rozvitok piznavalnoyi aktivnosti studentiv pedagogich nih universitetiv u protsesi navchannya fiziki z vikoristannyam informatsiyno-komunikatsiynih tehnologiy : dis. ... kand. ped. nauk : 13.00.02 / D. V. Somenko ; Kirovogr. derzh. ped. un-t imeni V. Vinnichenka. – Kirovograd, 2015. – 252 s.
11. Somenko O. O. Psihologichni peredumovi formuvannya piznavalnoyi aktivnosti studentiv z matematiki / Naukovi zapiski. Seriya: Problemi metodiki flziko-matematichnoyi i tehnologichnoyi osviti. Chastina 2. – Vipusk 7. – Kirovograd: RVV KDPU imeni V. Vinnichenka, 2015. – S. 82–89.
12. Filosofskiy entsiklopedichniy slovník / gol. redkol. V. I. Shinkaruk / Institut filosofiyi imeni G. S. Skovorodi NANU. – K.: Abris, 2002. – 742 s.
13. Kharkivska A. A. Teoretychni ta metodychni zasady upravlinnia innovatsiynym rozvytkom vyshchoho navchalnogo pedahohichnogo zakladu : avtoref. dys. ... d-ra ped. nauk : 13.00.06 / A. A. Kharkivska ; DZ «Luhan. nats. un-t im. Tarasa Shevchenka» – Luhansk, 2012. – 44 s.
14. Kharkivska A. A. Formuvannya informatychnoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia informatyky v pedahohichnomu VNZ / A. A. Kharkivska // Problemy inzhenerno-pedahohichnoyi osvity. – 2009. – № 24–25. – S. 411–419
15. Shevchenko L. S. Rozvitok piznavalnoyi aktivnosti maybutnih uchiteliv yak zasib pidgotovki do innovatsiynoyi pedagogichnoyi idiyalnosti [Elektronnyy resurs] / L. S. Shevchenko. – Rezhim dostupu: http://ito.vspu.net/konference15/_Shevchenko.pdf

УДК 378.015.31.041:37.011.3-052

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ

В. А. Фрицюк

orcid.org/0000-0001-6133-2656

У статті розкриваються деякі особливості підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва до професійного саморозвитку, який розглядається як постійний динамічний процес, спрямований на самоорганізацію прогресивних змін у сфері внутрішнього світу особистості студента на шляху досягнення вищих рівнів професіоналізму в педагогічній діяльності. Акцентовано на недостатній увазі аналізованих навчальних програм і навчальних дисциплін до висвітлення цінності безперервного професійного саморозвитку для майбутньої фахової діяльності, практично-операційної підготовки студентів стосовно професійного саморозвитку, що підтверджує необхідність доповнення змісту предметів інваріантної складової навчальних планів інформацією з проблеми підготовки студентів до безперервного професійного саморозвитку

Ключові слова: професійний саморозвиток, майбутні учителі музики, підготовка вчителя.

PREPARATION OF A FUTURE TEACHER OF MUSICAL ART FOR PROFESSIONAL SELF-DEVELOPMENT

V. A. Frytsiuk

In the paper the scientific and methodological system of prospective teachers' training to continuous professional self-development is substantiated and developed, which is based on the conceptions of acmeological, axiological, anthropocentric, activities, competence, cultural, personal, synergistic and systematic approaches. The system takes into account the structure of readiness of prospective teachers for professional self-development and trends of modern education. The readiness of prospective teacher for continuous professional self-development is considered as the student's ability to purposeful reflexive activities, which is associated with design and implementation of quality changes in personality's identity and practical realization of subjective experience in the field of professional self-determination and self-realization on the basis of conscious self-regulation of own educational and professional activities.

Key words: professional self-development, future music teachers, teacher training.

Актуальним завданням сучасної вищої педагогічної освіти є забезпечення процесу саморозвитку майбутніх учителів, зокрема музичного мистецтва, формування їхньої готовності до безперервного